

**Rafał Bednarczyk, Bogdan
Skłodowski, Anna
Rayzacher-Majewska, Piotr
Tomasik**

Biuletyn katechetyczny

Collectanea Theologica 83/3, 175-198

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

BIULETYN KATECHETYCZNY (94)

ZAWARTOŚĆ: I. Sympozjum Wykładowców Katechetyki *Metodologia katechetyki*, Częstochowa, 14-15 września 2012 r.; II. Bibliografia katechetyczna 2001-2010; III. Międzynarodowe Sympozjum Katechetyczne *Katecheza w służbie nowej ewangelizacji*, Paryż, 5-8 marca 2013 r.; IV. Sprawozdanie z działalności Koła Naukowego Katechetyków Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w roku akademickim 2012/2013.*

I. SYMPOZJUM WYKŁADOWCÓW KATECHETYKI *METODOLOGIA KATECHETYKI*, Częstochowa, 14-15 września 2012 r.

W dniach 14 i 15 września 2012 r., w gościnnych progach Centrum Duchowości księży jezuitów w Częstochowie, odbyło się doroczne sympozjum wykładowców katechetyki z całej Polski, które zgromadziło ok. 90 uczestników. Tematem obrad naukowych był status metodologiczny katechetyki. Poszczególne wykłady sympozjalne wyznaczały zasadnicze obszary refleksji nad tożsamością katechetyki oraz wynikającą z tego jej koncepcję metodologiczną. Wykład wprowadzający, *Katechetyka jako teologia praktyczna – zdefiniowanie eklezjalnej tożsamości*, wygłosił ks. prof. UO dr hab. Radosław Chalupek z Uniwersytetu Opolskiego. Prelegent, odwołując się do różnych prób definiowania katechetyki jako nauki – w przeciwieństwie do tendencji występujących w literaturze niemieckiej – określił ją jako „subdyscyplinę teologii pastoralnej, autonomiczną i interdyscyplinarną”. Definicja katechetyki pozostaje przy tym powiązana z określonym rozumieniem, czym jest katecheza. Należy ją rozumieć – podkreślił ks. Chałupniak – jako pomoc w odkrywaniu istoty wiary w Jezusa, Synem Bożym, wychowanie i nauczanie życia chrześcijańskiego oraz budowanie Kościoła.

Jako drugi wystąpił z referatem ks. dr Wojciech Osial, wykładowca katechetyki w Wyższym Seminarium Duchownym w Łowiczu. Jego wystąpienie

* Redaktorem Biuletynu katechetycznego jest ks. Piotr Tomasiak, Warszawa.

stanowiła rodzaj kontrapunktu do wykładu ks. Chałupniaka, ponieważ podejmowało temat: *Katechetyka w spotkaniu z pedagogiką*. Prezentując, jak relacje tych dwóch dziedzin nauki kształtowały się na przestrzeni lat, wskazała na ich nieodzowność ze względu na „wychowawczą naturę katechetyki”. Przypomniał przy tym, że wielokrotnie w dokumentach katechetycznych oraz w wypowiedziach Jana Pawła II pojawiało się ostrzeżenie przed zbytnim akcentowaniem pedagogiki i dydaktyki w stosunku do podstaw teologicznych. Należy zatem zadbać, by katecheza nie traciła swojej tożsamości i nie przestawała wiernie służyć promocji i rozwojowi wiary. Rysująca się na tym tle swoista dwutorowość rozwoju katechetyki wymaga zatem pewnego, świadomego programowania, aby nie została ona sprowadzona jedynie do sfery dydaktyki skupiającej się głównie na pytaniu o skuteczność procesu nauczania.

W drugim dniu obrad, w piątek 14 września 2012 r., z referatem poświęconym *Dydaktyce dla katechetyki* wystąpiła prof. UWM dr hab. Anna Z e l l m a z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Prelegentka dokonała gruntownej analizy miejsca i roli dydaktyki dla współczesnej katechetyki. Wprawdzie na poziomie naukowym nie ma potrzeby dyskutować nad pytaniem czy katechezie jest potrzebna dydaktyka, jednak z perspektywy praktyki to pytanie ma jednak sens z uwagi na nieufność wielu katechetów do osiągnięć współczesnej dydaktyki bądź na powierzchowne jej traktowanie przez nich. Ta sytuacja powinna być brana pod uwagę przez teoretyków katechezy. W tym kontekście należy także umieścić pytanie o zadanie, jakie ma spełniać dydaktyka katechetyczna. Podążając tym tropem, A. Zellma wskazała na pomocniczą i służebną rolę dydaktyki w stosunku do katechetyki, w której powinna ona uwzględnić istotne cele katechetyczne, a także specyfikę adresatów. Precyzując charakter odniesienia dydaktyki wobec katechetyki, podkreśliła zwłaszcza znaczenie przyimka „dla”, wskazując na określoną interakcje tych kierunków refleksji naukowej. Nie zabrakło także w wystąpieniu prelegentki pytań dotyczących choćby zastosowania dydaktyki na gruncie katechezy parafialnej czy podejmowania szerszej dyskusji naukowej między specjalistami w zakresie dydaktyki ogólnej z katechetykami.

Z ostatnim wykładem sympozjalnym – *Nauki empiryczne i warsztat katechetyczn* – wystąpiła s. dr Anna W a l u l i k z Wyższej Szkoły Pedagogiczno-Filozoficznej „Ignatianum” Krakowie. Siostra Walulik najpierw dokonała syntetycznego omówienia uwarunkowań rozwoju nauk empirycznych, skupiając uwagę na doświadczeniu życiowym. Od strony metodologicznej dokonały przy tym rozróżnienia na opcję pozytywistyczną – opisującą dane zmysłowe oraz „teorię ugruntowaną”, uwzględniającą w opisie doświadczenia zmienne kulturowe i tożsamość podmiotu. Dla teologii „doświadczenia człowieka takie jak: miłość, cierpienie, śmierć stanowią jakby «bramę» dla Ducha «przychodzącego» oświetlić

ludzkie życie” i mogą stać się doświadczeniem religijnym bądź doświadczeniem wiary (gdy mówimy o doświadczeniu osobowego spotkania z Bogiem). Niektóre działy katechetyki, zwłaszcza katechetyka formalna i szczegółowa, w znacznym stopniu opierają się na tak rozumianym doświadczeniu i chętnie odwołują się do wyników nauk empirycznych, jak pedagogika, psychologia, socjologia, andragogika, dydaktyka ogólna. Współcześnie w nauce można zauważyć tendencję do podejmowania badań, które łączą cele nauk humanistycznych z empirycznymi. Także teologia coraz odważniej korzysta z takich możliwości, uwzględniając jednak specyfikę metodologiczną. Siostra Walulik wskazała, że obecnie w tego typu opracowaniach zaczyna dominować paradygmat interpretatywny, mający charakter nie ilościowy (jak to jest w przypadku paradygmatu pozytywistycznego) a jakościowy – służący „odkrywaniu sensu i znaczenia konkretnych (nawet pojedynczych) doświadczeń za pomocą kompetencji warsztatu nauk empirycznych badacza”.

W czasie sympozjum nie zabrakło również ożywionej dyskusji i wymiany poglądów na podejmowane tematy. Spotkanie wykładowców katechetyki to tradycyjnie okazja do zapoznania się z nowościami katechetycznymi, a także z aktualnymi problemami i organizacją katechezy w Polsce, czemu służyły zwłaszcza wystąpienia bp. dr. Marka M e n d y k a, przewodniczącego Komisji Wychowania Katolickiego KEP, ks. prof. UKSW dr. hab. Piotra T o m a s i k a – koordynatora Biura Programowania Katechezy przy Komisji Wychowania Katolickiego KEP oraz Grażyny P ł o s z z a j s k i e j – głównego specjalisty w Departamencie Kształcenia Ogólnego i Specjalnego MEN. Istotnymi punktami obrad katechetyków były wspólne celebry, którym przewodniczyli w kolejnych dniach księża biskupi Gerard K u s z oraz Marek M e n d y k. Doniosłym wydarzeniem, było ukonstytuowanie się zarządu Stowarzyszenia Katechetyków Polskich.

Powstanie Stowarzyszenia Katechetyków Polskich

W dniu 14 września 2012 r., w czasie Sympozjum Wykładowców Katechetyki w Częstochowie oficjalnie ukonstytuowało się Stowarzyszenie Katechetyków Polskich, którego Statut został uprzednio zatwierdzony podczas 357. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2012 r. W czasie obrad w Częstochowie 85 członków Stowarzyszenia wybrało zarząd. Pierwszym przewodniczącym wybrano ks. prof. dr. hab. Zbigniewa M a r k a S J z Wyższej Szkoły Pedagogiczno-Filozoficznej „Ignatianum” w Krakowie, zaś wiceprzewodniczącym – ks. prof. KUL dr. hab. Andrzeja K i c i Ń s k i e g o z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. W składzie zarządu Stowarzyszenia znaleźli się ponadto ks. prof. UO dr. hab. Radosław C h a ł u p n i a k z Uniwersytetu Opolskiego i prof. UWM

dr hab. Anna Z e l l m a z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Stanowisko sekretarza-skarbnika objęła s. dr Anna W a l u l i k CSFN z Wyższej Szkoły Pedagogiczno-Filozoficznej „Ignatianum” w Krakowie. W skład komisji rewizyjnej weszli o. prof. dr hab. Andrzej P o t o c k i OP z Uniwersytetu Warszawskiego, ks. dr Wojciech O s i a l z Wyższego Seminarium Duchowne w Łowiczu oraz ks. dr Dariusz K u r z y d ł o z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Stowarzyszenie Katechetyków Polskich podjęło ponadto decyzję o utworzeniu kapituły celu wyróżniania i nagradzania najlepszych publikacji z zakresu katechetyki. Ideę tę zaproponował ks. prof. dr hab. Roman M u r a w s k i SDB, ponieważ aktualnie możemy obserwować rozwój ilościowy wydawnictw katechetycznych, z czym nie zawsze idzie w parze odpowiedni poziom merytoryczny. Z tego względu wprowadzenie nagrody Stowarzyszenia miałoby charakter motywujący i mobilizujący dla twórców publikacji katechetycznych. Członkowie Stowarzyszenia zaproponowali, by na czele kapituły stanął pomysłodawca – ks. prof. dr hab. Roman Murawski SDB, który przyjął zaproszenie. Pozostałymi członkami kapituły zostali wybrani ks. prof. UKSW dr hab. Ryszard C z e k a l s k i z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz ks. dr hab. Paweł M ą k o s a z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie.

Idea powstania Stowarzyszenie dojrzewała w środowisku wykładowców katechetyki już od pewnego czasu. Samo Stowarzyszenie jest kontynuacją istniejącej od czterdziestu lat Sekcji Wykładowców Katechetyki w Polsce, gromadzących się na dorocznych sympozjach katechetycznych. Stowarzyszenie zatwierdzone przez Konferencję Episkopatu Polski podlega nadzorowi Komisji Wychowania Katolickiego i ma osobowość prawną. W świetle Statutu główne cele Stowarzyszenie koncentrują się wprawdzie na promocji katechezy w środowiskach kościelnych i świeckich, integracji środowiska naukowego katechetyków oraz na trosce o formację katechetów, ale starają się osadzać ją w aktualnym kontekście ekklezjalnym oraz społecznym. Na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat znacząco zwiększyła się liczba doktorów i doktorów habilitowanych w zakresie katechetyki. Utworzenie Stowarzyszenia z pewnością wpłynie na konsolidację sił środowiska polskich katechetyków i pozwoli wspólnie podejmować różne inicjatywy i projekty o zasięgu krajowym. Niewątpliwie takie wsparcie jest bardzo potrzebne zarówno polskiej katechetyce budującej swoją tożsamość wśród współczesnych różnych dziedzin nauki, a także katechezie, która jest osadzona w podlegającym ciągłym zmianom systemie polskiej oświaty. Musi ponadto podejmować wyzwania czasu i nieustannych zmian kulturowych dotyczących dzieci i młodzież uczącą się w polskiej szkole. Stowarzyszenie powinno

zatem przyczynić się do wzmocnienia głosu środowiska katechetyków zarówno na współczesnym areopagu nauki, a także w zakresie formacji i praktyki katechetycznej.

ks. Rafał Bednarczyk, Warszawa

II. BIBLIOGRAFIA KATECHETYCZNA 2001-2010

Nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie ukazała się w minionym roku *Bibliografia katechetyczna 2001-2010*, którą opracował ks. prof. UKSW dr hab. Ryszard Czekalski. Niniejsza publikacja jest kontynuacją wcześniejszych opracowań bibliograficznych w zakresie polskiej literatury katechetycznej: *Bibliografia katechetyczna 1945-1995* (opr. R. Murawski, R. Czekalski i J. Tochmański, Wydawnictwo Akademii Teologii Katolickiej, Warszawa 1999) i *Bibliografia katechetyczna 1996-2000* (opr. R. Czekalski, R. Murawski, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2002). Tym samym katechetyka należy do tych nielicznych dyscyplin teologicznych, w nawet szerzej – naukowych, która doznała się tak kompletnego zebrania literatury w swojej dziedzinie, publikowanej w okresie 65 lat naukowej od zakończenia II wojny światowej.

Autor opracowania, który również pracował przy redakcji dwóch poprzednich tomów, zachował ten sam sposób uporządkowania zgromadzonego materiału w 10 rozdziałach: *Dokumenty katechetyczne. Programy. Podręczniki. Regulacje prawne; fundamentalne problemy katechezy. Historia katechezy; Treść katechezy; Katecheza w innych krajach i innych wyznaniach; Rodzaje katechezy; Podmiot katechezy: katecheta i katechizowany; Środowisko katechetyczne; Zagadnienia dydaktyczno-metodyczne katechezy; Wychowanie chrześcijańskie; Publikacje w językach obcych*. Zgromadzony materiał objął ok. 6 500 różnego typu pozycji o tematyce katechetycznej, których autorami było ogółem 1160 osób. Te znaczące cyfry złożyły się także obszerność samej publikacji, która liczy 507 stron. Zgromadzony materiał stanowi cenne źródło dla badań w zakresie katechetyki i może służyć pomocą przy powstawaniu prac magisterskich, doktorskich oraz rozpraw habilitacyjnych. Przyjęty podział na poszczególne obszary literatury katechetycznej oraz indeks autorów pozwalają na stosunkową szybko i skuteczną kwerendę.

Zestawienie obszerności poszczególnych tomów *Bibliografii katechetycznej* pozwala dostrzec gigantyczny postęp w tej dziedzinie. Okres pięćdziesięciu lat

od zakończenia II wojny światowej zaowocował liczbą ok. 5 400 publikacji katechetycznych. Niemal połowę (ok. 2 000) osiągnęła liczba publikacji w okresie zaledwie pięcioletnim (lata 1996-2000). Prezentowana publikacja dokonała uporządkowania przeszło trzykrotnie większego dorobku katechetycznego dziesięciolecia 2001-2010. Świadczy to o wielkiej płodności naukowej i popularno-naukowej stale powiększającej się liczby polskich katechetyków oraz katechetów. Trzeba także zaznaczyć, że niniejsza *Bibliografia* nie uwzględnia twórczości popularyzatorskiej, która na miała charakter okolicznościowy lub dokumentujący lokalne wydarzenia katechetyczne, nie ma bezpośredniej wartości naukowej. Gdyby jednak również i taka literatura miała się znaleźć w opracowywanym zbiorze, z pewnością musiałby być zdecydowanie większy, zaś w gąszczu wypisów szerokiej i, niestety, na ogół dość przeciętnej twórczości popularnej, zginęłyby publikacje wartościowe.

Prezentowana publikacja jest poważnym dziełem naukowym i przybiera kształt przedsięwzięcia domagającego się dalszej kontynuacji w kolejnych dekadach XX w. Związanie go z środowiskiem katechetyków warszawskich, a szczególnie z osobą ks. prof. UKSW dr. hab. Ryszarda Czekalskiego, pozwala mieć nadzieję powstania kolejnych tomów, co będzie znaczącym wkładem na polu polskiej katechetyki.

ks. Rafał Bednarczyk, Warszawa

**III. MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM KATECHETYCZNE
KATECHEZA W SŁUŻBIE NOWEJ EWANGELIZACJI,
Paryż, 5-8 marca 2013 r.**

W dniach od 5 do 8 marca 2013 r. w Paryskim Instytucie Katolickim (Institut Catholique de Paris) odbyło się szóste międzynarodowe sympozjum katechetyczne, organizowane co dwa lata przez Wyższy Instytut Pastoralno-Katechetyczny (Institut Supérieur de Pastorale Catéchétique, ISPC). Temat sympozjum brzmiał: *Katecheza w służbie nowej ewangelizacji*.¹ W ramach tej tematyki każdego z czterech dni obrad poruszano inne, bardziej precyzyjne zagadnienia. Pierwszego dnia sympozjum uczestnicy zastanawiali się nad pojęciem nowej

¹ *La catéchèse au service de la nouvelle évangélisation. VIème colloque international de l'ISPC.* Oficjalnym językiem sympozjum był język francuski. Autor sprawozdania podaje w przypisach oryginalne brzmienie tematów poszczególnych wystąpień.

ewangelizacji;² drugi dzień poświęcono refleksji na temat nowej ewangelizacji jako wyzwania o charakterze misyjnym;³ trzeciego dnia rozważano problem nowej ewangelizacji jako wyzwania duszpasterskiego,⁴ a czwartego i zarazem ostatniego dnia sympozjum dokonano podsumowań i konkluzji.⁵

Pierwszego dnia, tj. we wtorek 5 marca, od godzin przedpołudniowych organizatorzy przyjmowali przybywających do Instytutu uczestników sympozjum. Miejscowi pracownicy i studenci zadbali o dopełnienie formalności związanych z udziałem w sympozjum (uzupełnienie danych osobowych, opłata za udział); każdemu uczestnikowi wręczali identyfikatory i program. Pracy było wiele, ponieważ na sympozjum przybyło ok. 300 osób z wielu krajów świata.⁶ Wśród nich byli teoretycy i praktycy katechezy i katechumenatu oraz przedstawiciele innych dziedzin działalności Kościoła. Różnorodność uczestników, jak stwierdził dyrektor Instytutu Pastoralno-Katechetycznego François Moog, dobrze oddaje charakter tego Instytutu.

Po przyjęciu wszystkich uczestników, o godz. 14.00 rozpoczęła się właściwa część sympozjum. Otworzył je F. M o o g, który poprosił o przewodniczenie obradom pierwszego dnia Benoîta R i v i è r e ' a, biskupa z diecezji Autun w Burgundii, członka Komisji Biskupiej ds. Katechezy i Katechumenatu.⁷ Poprowadziwszy wraz z grupą młodzieży modlitwę połączoną ze śpiewem, lekturą fragmentów Pisma Świętego i fragmentów propozycji synodalnych Ojców Synodu z 2012 r. oraz udzieliwszy błogosławieństwa, bp B. Rivière wygłosił krótką konferencję inauguracyjną. Stwierdził w niej, że głównym celem podejmowanych wysiłków ewangelizacyjnych jest doprowadzenie do zażyłej relacji z Jezusem Chrystusem. Kościół natomiast stanowi powierzona ludziom przez Chrystusa „przestrzeń”, w której dochodzi do spotkania z Nim. Jeśli chrześcijanie są wezwani, by „iść na cały świat” i ewangelizować (por. Mt 28, 18-20; Mk 16, 15), to zawsze wychodząc od osobistego spotkania ze Zmartwychwstałym. Nawiązując do tematu sympozjum, prelegent podkreślił, że katecheza pełni rolę służebną wobec dzieła nowej ewangelizacji.

² *Qu'est-ce que la nouvelle évangélisation?*

³ *La nouvelle évangélisation comme défi missionnaire.*

⁴ *La nouvelle évangélisation comme défi pastoral.*

⁵ *Conclusions du colloque.*

⁶ Oprócz gospodarzy – Francuzów – byli obecni przedstawiciele innych krajów francuskojęzycznych, takich jak Belgia, Kanada, Szwajcaria czy niektórych krajów afrykańskich (Benin, Burkina Faso, Kongo, Senegal), a także zainteresowani z innych krajów Europy i świata. Na identyfikatorach uczestników sympozjum można było odnaleźć również Brazylię, Chinę, Ghanę, Hiszpanię, Indie, Kolumbię, Koreę Południową, Luksemburg, Meksyk, Niemcy, Polskę, Portugalie, Rosję, Urugwaj, Wietnam, Włochy.

⁷ Commission épiscopale pour la catéchèse et le catéchuménat.

Po przemówieniu bp. B. Riviere'a ponownie zabrał głos F. Moog, by omówić problematykę sympozjum. Swoje wystąpienie zatytułowane *Pójsz do źródeł nowej ewangelizacji*⁸ podzielił na trzy części. We wstępie wyjaśnił, że nie należy rozumieć nowej ewangelizacji jako formy marketingu lub „nowej recepty duszpasterskiej”. W pierwszej części wystąpienia, nawiązując do motu proprio Benedykta XVI *Porta fidei* oraz do konferencji na temat nowej ewangelizacji ogłoszonej przez niego jako kardynała – prefekta Kongregacji Doktryny Wiary w 2000 r., zauważył, że wielu współczesnych nie znajduje dziś w ewangelizacji Kościoła odpowiedzi na pytanie: Jak żyć? Powszechnym zjawiskiem jest kryzys wiary. W sercu nowej ewangelizacji leży zatem podjęcie wyzwania aktualnych uwarunkowań oraz zgoda na odnawiające działanie Ducha Świętego. Tej odnowy potrzebuje każdy chrześcijanin, ponieważ nigdy nie jest się „definitywnie chrześcijaninem”; chrześcijaninem człowiek się staje. W drugiej części wystąpienia F. Moog mówił o „wzbogaceniu wiary”. Stwierdził najpierw, że II Sobór Watykański stanowi źródło nowej ewangelizacji. Widoczne jest to już w przemówieniu papieża Jana XXIII na rozpoczęcie Soboru oraz w wielu tekstach soborowych. Należy całkowicie oddać się Bogu – kontynuował prelegent. Wiara jest bowiem „rozmową”; jest darem Boga, na który człowiek odpowiada w Kościele. Odnowa świata wiedzie przez odnowę Kościoła, zarówno zewnętrzną (projekty, struktury kościelne) jak i wewnętrzną. Człowiek wierzący żyje bowiem w świecie i działa w nim, stanowiąc część struktur społecznych. W trzeciej i ostatniej części konferencji F. Moog rozwinął zagadnienie „odnowy świata przez wiarę”, nawiązując m. in. do nr. 40. soborowej konstytucji *Gaudium et spes*. Koniecznością jest wyzwolenie nowych potencjałów, ciągle odkrywanie na nowo Pisma Świętego, wychodzenie naprzeciw drugiemu człowiekowi w sposób całkowicie odmienny. Wszystko rozpoczyna się w odnowie naszego życia chrześcijańskiego, podkreślał prelegent. Przypomniawszy, że zarówno *List do katolików we Francji*⁹ z postulatem „proponowania wiary” jak i najnowszy ogólnofrancuski dokument katechetyczny¹⁰ z centralną ideą inicjacji winny stanowić przedmiot prac w tym względzie. Prace te podejmuje między innymi Wyższy Instytut Pastoralno-Katechetyczny – dodał F. Moog – łącząc kompetencje teologów, specjalistów w dziedzinie nauk humanistycznych i praktyków.

⁸ *Aller aux sources de la nouvelle évangélisation.*

⁹ *Les Evêques de France, Proposer la foi dans la société actuelle. III. Lettre aux catholiques de France. Rapport rédigé par Mgr Claude Dagens et adopté par l'Assemblée plénière des évêques de France.* Préface par Mgr Louis-Marie Billé, président de la Conférence des évêques de France, Paris 1997.

¹⁰ *Conférence des Evêques de France, Texte national pour l'orientation de la catéchèse en France et principes d'organisation.* Préface du Cardinal Jean-Pierre Ricard, Paris 2006.

Następnie uczestnicy symposium wysłuchali konferencji na temat: *Nowa ewangelizacja. Lineamenta na zgromadzeniu generalnym Synodu Biskupów w 2012 r.*,¹¹ którą wygłosił ks. Luca B r e s s a n z Mediolanu, zaproszony na ów Synod jako ekspert. Prelegent starał się odpowiedzieć na pytanie o znaczenie terminu „nowa ewangelizacja”, dokonując releksji prac Synodu. Kolejno omówił samo pojęcie, postawę przedstawicieli poszczególnych Kościołów wobec nowej ewangelizacji, wskazał na wyzwania, jakie stawia przed Kościołem nowa ewangelizacja. Biskup B. R i v i è r e, komentując wystąpienie ks. L. Bressana, trafnie zauważył, że prelegent starał się ukazać przede wszystkim konieczność pokonywania antagonizmów w omawianej kwestii i nie lękał się mówić również o tym, co trudne.

Kolejnym mówcą był znany większości uczestników Claude D a g e n s, biskup diecezji Angoulême, członek Akademii Francuskiej i uczestnik wspomnianego Synodu. Biskup C. Dagens mówił na temat przebiegu Synodu,¹² nazywając go „pasjonującym”. Z uczestnikami symposium dzielił się tym, co – jak stwierdził – „zrozumiał z działania Ducha Świętego”, a mianowicie koniecznością powiązania odnowy nowej ewangelizacji z odnową egzystencji chrześcijańskiej oraz żywej wiary z miłością bliźniego. Nie należy rozumieć nowej ewangelizacji jedynie jako chęci „odzyskania ziem utraconych”, np. dotarcia do ochrzczonych niepraktykujących (co oczywiście też jest ważne), lecz przede wszystkim jako ukazywanie światu „nowości” Jezusa Chrystusa jako racji naszego życia. Chrześcijanie winni pozwolić się „porwać” tej nowości. Prelegent zauważył, że Kościół nie po raz pierwszy ma do czynienia z sytuacją trudną czy kryzysową. Dzisiejszy świat z jednej strony jest niepewny, nieprzewidywalny, nieraz pełen przemocy, a z drugiej strony oczekuje prawdy, miłości i miłosierdzia. Nie brakuje też w nim znaków nadziei, jak np. obecność osób proszących o katechizację czy udzielenie sakramentów świętych.

Po półgodzinnej przerwie na kawę i dyskusje w kuluarach odbyło się kolejne wystąpienie. Gérard D e f o i s, emerytowany arcybiskup z Lille, podjął próbę odpowiedzi na pytanie: *Co znaczy być zbawionym?*¹³ Prelegent podkreślił, że z jednej strony odpowiedź na to pytanie jest prosta, gdyż można ją łatwo znaleźć w katechizmie. Z drugiej zaś strony problem rozumienia zbawienia jawi się jako o wiele bardziej złożony, jeśli weźmie się pod uwagę współczesny świat. W pięciu kolejnych punktach swojej antropologiczno-teologicznej konferencji bp G. Defois mówił najpierw o „kruchości nadziei zbawienia” w humanizmie.

¹¹ *La nouvelle évangélisation, des Lineamenta à l'assemblée générale ordinaire du synode des évêques de 2012.*

¹² Tytuł wystąpienia brzmiał: *Le synode romain de 2012.*

¹³ *Que veut dire être sauvé?*

Następnie zastanawiał się nad możliwością pogodzenia „tradycji jako ochrony” i „misji jako ryzyka”. Nawiązując do Synodu z 2012 r. przywołał konieczność odbudowania godności ludzkiej. W przedostatnim punkcie nawiązał do rozumienia Kościoła jako sakramentu zbawienia. Prelegent zakończył swoje wystąpienie próbą odpowiedzi na pytanie o rozumienie zbawienia (czy „bycia zbawionym”) w społeczeństwie świeckim, posługując się m.in. pojęciami obietnicy i przebaczenia w rozumieniu wybitnej myślicielki Hannah Arendt.

Ostatnia konferencja pierwszego dnia sympozjum była poświęcona refleksji na temat Ewangelii.¹⁴ Przemawiający – biblista ks. Michel B e r d e r – doprecyzował temat swego wystąpienia, wyjaśniając, że będzie starał się ukazać, jaki sens nadaje się słowu „Ewangelia” gdy mówi się o „nowej ewangelizacji”.¹⁵ Prelegent ukazał – używając jego sformułowania – „bogatą konstelację słów i wyrażen” zaczerpniętych z Biblii, oddających rzeczywistość Ewangelii i ewangelizacji. W swoim wystąpieniu zatrzymał się nad wybranymi fragmentami z Nowego Testamentu (Mk 1, 1; Łk 4, 18; Dz 13, 32; Rz 1, 1-2; Rz 1, 16; Rz 10, 14-21, 1Kor 9, 16; 1Kor 15, 1-5; Ap 14, 6), przy czym bardziej szczegółowo omówił jedynie niektóre z nich, z powodu ograniczeń czasowych. Ciekawym momentem konferencji było nawiązanie do biblijnej przypowieści o siewcy i obrazu ziarna rzucanego w ziemię.

Pierwszy dzień sympozjum zakończyła uroczysta msza św. koncelebrowana pod przewodnictwem bp. B. Rivière’a.

W środę, 6 marca, uczestnicy sympozjum zgromadzili się w auli Paryskiego Instytutu Katolickiego o godz. 9.00. Pierwszej części (godz. 9.00-12.00) przewodniczył ks. Bernard N d u r z Senegal, odpowiedzialny za katechizację na szczeblu krajowym.¹⁶ Jako pierwszy zabrał głos ks. François B o u s q u e t, rektor kolegium San Luis de los Franceses w Rzymie, członek Papieskiej Rady ds. Kultury i emerytowany profesor Paryskiego Instytutu Katolickiego. W wystąpieniu poświęconym „ewangelizacji kultury”¹⁷ zwrócił uwagę na współczesny kontekst przemian antropologicznych. Następnie zatrzymał się nad pojęciami „ewangelizacja” i „kultura”. Stwierdziwszy, że ewangelizować oznacza głosić Dobrą Nowinę o zbawieniu wszystkich w Jezusie Chrystusie, omówił poszczególne elementy tego określenia: głosić oznacza „siać”, jak w przypowieści o siewcy; nowina, którą głosimy jest dobra; zbawienie chrześcijańskie, którego dokonał Chrystus na krzyżu, jest ofiarowane wszystkim ludziom. Kulturę prelegent zdefiniował

¹⁴ *Qu'est-ce que l'Évangile?*

¹⁵ *Quand on parle de «nouvelle évangélisation» quel sens donne-t-on au mot „Évangile”?*

¹⁶ Program przewidywał w tym miejscu obecność José-María Pérez Navarro z Madrytu, który z przyczyn osobistych nie mógł być obecny.

¹⁷ *Évangéliser la culture.*

jako ogół mediacji pozwalających na humanizację natury. Dzieło ewangelizacji – kontynuował ks. F. Bousquet – winno uwzględniać dwa elementy: po pierwsze nie należy oczekiwać natychmiastowości (Kościół jest „rozciągnięty w czasie”); po drugie trzeba mieć świadomość, że kryzys jest wpisany w kulturę i w chrześcijaństwo, i jego występowanie nie może być powodem do narzekania. Prelegent sformułował następnie cztery propozycje: 1. Zaufać wartościom i odnowić źródła nadziei; 2. Rozeznawać za pomocą właściwego spojrzenia i być prawdziwym w mowie; 3. Zakorzenie w kulturze godność osoby ludzkiej; 4. Stworzyć warunki, które pozwolą na przyjęcie Ewangelii. Ksiądz F. Bousquet stwierdził na koniec, że w celu ewangelizacji kultury chrześcijanie winni być w niej obecni w sposób znaczący. Nie należy diabolizować współczesnego kontekstu, lecz wykazać się „zafaniem, obecnością i cierpliwością” (*confiance, présence, patience*).

Drugą konferencję tego dnia wygłosiła Elena Lasida – pochodząca z Urugwaju specjalistka z dziedziny ekonomii i socjologii, wykładowca Paryskiego Instytutu Katolickiego. Tematem jej wystąpienia była „ewangelizacja struktur socjalnych”.¹⁸ W rozumieniu prelegentki ewangelizacja ta miałaby polegać na uczynieniu ze struktur socjalnych miejsc konwersacji (*des lieux de conversation*). Elena Lasida wskazała trzy istotne obszary dialogu: 1. między Północą a Południem; 2. między ekonomią a teologią; 3. między teorią a praktyką. Prelegentka stwierdziła, w kontekście nowej ewangelizacji, że Ewangelia jest nie tyle czymś, co należy proponować (*proposition à faire*), lecz konwersacją, jaką należy ustanowić (*conversation à établir*). Wskazując na Kościół dialogu, odniosła się do nauczania Magisterium, zwłaszcza encykliki Pawła VI *Ecclesiam suam* (1964) oraz soborowej Konstytucji duszpasterskiej o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes* (1965).

Po około półgodzinnej przerwie o wystąpienie poproszono ks. prof. UKSW dr. hab. Ryszarda Czekałskiego, prodziekana na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Był to moment historyczny, ponieważ po raz pierwszy na międzynarodowe sympozjum katechetyczne Wyższego Instytutu Pastoralno-Katechetycznego w Paryżu zaproszono w roli prelegenta przedstawiciela polskiej katechetyki. W zaproponowanym przez organizatorów „kontrapunkcie” ks. R. Czekałski mówił na temat nowej ewangelizacji z punktu widzenia Polski.¹⁹ Na początku przypomniał, że Polska jest krajem chrześcijańskim od 966 r. i że dewizą Polaków stały się słowa „Bóg, Honor, Ojczyzna”. Początkowe słowa Konstytucji z 3 maja 1791 r., pierwszej konstytucji europejskiej – dodał prelegent – brzmiały: „W imię Boga, w Trój-

¹⁸ *Évangéliser les structures sociales.*

¹⁹ *La nouvelle évangélisation en Pologne.*

cy Świętej jedynego”. Również najnowsze statystyki Kościoła w Polsce (liczba wierzących, ochrzczonych, praktykujących, przyjmujących Komunię św., katechizowanych), zwłaszcza rozpatrywane w kontekście europejskim, ukazują dobry czy nawet bardzo dobry obraz sytuacji w Polsce. Jednak, kontynuował ks. R. Czekalski, od ok. 30 lat, a w szczególności sposób po upadku systemu komunistycznego i wejściu Polski do Unii Europejskiej, można zaobserwować spadek praktyk religijnych i zjawisko oddalania się wiernych od Kościoła. Nowe uwarunkowania społeczno-polityczne zrodziły konieczność wprowadzenia zmian w duszpasterstwie i wypracowania nowych form ewangelizacyjnych, by skuteczniej dotrzeć do współczesnego człowieka. Szczególną rolę mają do odegrania świeccy katolicy przez świadectwo ich chrześcijańskiego życia w miejscach pracy, na uczelniach, w szkołach, parlamencie i urzędach państwowych. Istotną jest obecność w Internecie, prasie, domach wydawniczych. Nie należy zapominać też i o innych formach obecności, jak drogi krzyżowe ulicami miast, procesje, koncerty i celebracja dużych wydarzeń (np. śmierć Jana Pawła II, wizyta apostołska Benedykta XVI). Podstawowymi przestrzeniami nowej ewangelizacji są: rodzina, młodzież, edukacja, praca zawodowa, kultura, media, Internet, życie społeczno-polityczne, ekumenizm, nowe ruchy i wspólnoty religijne, szkoły nowej ewangelizacji, parafia. Nieco dłużej prelegent zatrzymał się nad zagadnieniami edukacji i kultury. Szkoła, w której niejako stykają się *sacrum* i *profanum*, daje szczególną okazję do ewangelizacji. Ponad 90% uczniów objętych jest katechizacją i dla wielu z nich jest to jedyna okazja do modlitwy, celebracji, kontaktu ze słowem Bożym. Wierzący i praktykujący mogą pogłębić wiarę. Oprócz lekcji religii szkoła daje możliwość organizowania mszy świętych, nabożeństw, rekolekcji, zakładania organizacji i kół zainteresowań o charakterze religijnym, organizowania pielgrzymek, wycieczek, prowadzenia gazetek szkolnych z informacjami z życia Kościoła, propagowania prasy katolickiej. Odnośnie do kultury ks. R. Czekalski podkreślił szeroką działalność Klubów Inteligencji Katolickiej oraz duszpasterstw pisarzy, artystów czy aktorów. Uniwersytety katolickie formują przyszłych dziennikarzy i ludzi mediów, organizowane są debaty publiczne z udziałem katolickich intelektualistów. Centra Jana Pawła II przybliżają bogactwo teologiczne, filozoficzne i literackie myśli papieża. Nawiązując do pierwszych słów encykliki Jana Pawła II *Fides et ratio*, prelegent podkreślił, że zarówno w szkolnym nauczaniu religii jak i w duszpasterstwie, kładzie się akcent na to, by wiara i rozum były jak dwa skrzydła, na których duch ludzki będzie wznosił się ku kontemplacji prawdy. W konkluzji ks. R. Czekalski stwierdził, że wszelka ewangelizacja – „nowa” i „stara” – ma sens o tyle, o ile otwiera nas na Chrystusa i przybliża do nieba.

Po wystąpieniu ks. R. Czekalskiego odbyła się debata z udziałem trojga prelegentów (ks. R. C z e k a l s k i, ks. F. B o u s q u e t, E. L a s i d a),²⁰ której przewodniczył Jean-Luc P o u t h i e r, wykładowca na Paryskim Instytucie Katolickim. W dyskusji podjęto na nowo i rozwinięto niektóre wątki z dotychczasowych wystąpień. Książk R. C z e k a l s k i przypomniał wymowne słowa Jana Pawła II, który mówił, że każdy człowiek szuka Boga, szuka Ojca, tylko nie wszyscy szukają Go we właściwym miejscu. Książk F. B o u s q u e t podkreślił konieczność rozróżniania w poszczególnych kulturach tego, co stanowi ich istotę, od spraw drugorzędnych. Elena L a s i d a zauważyła, że zbyt szybko przechodzimy do „głoszenia”, zamiast starać się nawiązać w pierwszej kolejności dialog. O podsumowanie debaty poproszono ks. R. C z e k a l s k i e g o, który, konkludując, stwierdził, że nie ma „nowej ewangelizacji” bez „starej ewangelizacji”. Należy „siać”, nie oczekując natychmiastowych rezultatów i wciąż szukać nowych form docierania do drugiego człowieka, zachowując w pamięci, że istotą jest Dobra Nowina o Chrystusie.

Po dwugodzinnej przerwie na obiad uczestnicy zostali zaproszeni do udziału w 4-godzinnych warsztatach (*ateliers*). Charakterystyczny dla sympozjów Wyższego Instytutu Pastoralno-Katechetycznego w Paryżu punkt programu obejmował w tym roku pięć grup tematycznych. Grupa nr 1 („niebieska”) pracowała pod kierunkiem A.-M. B o u l o n g n e, J. M o l i n a r i o i U. L o r e n z i na temat nowego odniesienia do słowa Bożego.²¹ Grupa nr 2 („żółta”) z M.-L. R o c h e t t e, D. V i l l e p e l e t e m i R. L a c r o i x zgłębiała kwestię nowego sposobu „uzasadniania wiary”.²² Grupa nr 3 („różowa”), pracująca pod kierunkiem C. L a p o u t e - R a m a c i o t t i, S. T y v a e r t a, A. R i g h i n i - T a p i e, badała zjawisko nowych form zgrupowań (zgrupowań).²³ Grupa nr 5 („zielona”),²⁴ obradom której przewodniczyli G. S o u l a g e, G. R o u t h i e r i D. B a r n é r r i a s, podjęła zagadnienie „nowych miejsc Kościoła”.²⁵ Działaniami ostatniej grupy (nr 6, „czerwonej”), badającej możliwości wykorzystania Internetu, kierowali D. J a c o b, G. M a r c h e s s a u l t i I. M o r e l.

O godz. 18, po zakończeniu prac w poszczególnych *ateliers*, uczestnicy zostali zaproszeni na spotkanie z Joëlem M o l i n a r i o i Geneviève d e T a i s n e, na którym mogli zapoznać się z nowymi publikacjami tych autorów.

W czwartek, 7 marca, o godz. 9.00 uczestnicy sympozjum zgromadzili się na kolejnej serii konferencji. Tego dnia przewodniczenie objął ks. Gilles R o

²⁰ Tzw. okrągły stół (*table ronde*).

²¹ *Un nouveau rapport à la Parole de Dieu.*

²² *Une nouvelle manière de rendre raison de la foi.*

²³ *De nouvelles formes de rassemblements.*

²⁴ Nie odbyło się atelier nr 4.

²⁵ *De nouveaux lieux d'Église.*

u t h i e r, dziekan Wydziału Teologii Uniwersytetu Laval w Quebecu (Kanada). Jako pierwsza głos zabrała Élisabeth P a r m e n t i e r, pastor luterński ze Strasburga. Tematem jej wystąpienia było „przepowiadanie w kulturze postmodernistycznej”.²⁶ Prelegentka zauważyła na początku, że nie jest dziś łatwo głosić (nauczać) we Francji, bo łatwo można być oskarżonym o prozelityzm. Nie jest łatwo proponować prawdę czy mówić z poziomu autorytetu (np. kazanie). Przepowiadanie chrześcijańskie jest delikatnym i kontekstualnym medium, kontynuowała É. Parmentier. Nie zrażając się, należy jednak szukać „odpowiednich słów”, by to przepowiadanie było owocne. Z tym wiąże się kwestia „jakości słowa”. Prelegentka zauważyła, że ostatecznie to nie ludzie interpretują słowo, lecz słowo Boże „interpretuje ludzi” przez pracę, jaką dokonuje w człowieku. Przepowiadanie chrześcijańskie winno być wierne tekstom biblijnym. Nie należy ograniczać się do ukazywania „Boga chwalebego”, ale mając przed oczyma doświadczenie słuchacza, często niełatwe, umieć mówić o śladach obecności Boga w życiu człowieka. Ostatnią część konferencji É. Parmentier poświęciła kilku istotnym parametrom, dzięki którym głoszona Dobra Nowina jest naprawdę „dobra” i „nowa”. Zaliczyła do nich: personalny charakter przepowiadania (nie moralizować, nie mówić egzemplarycznie), związek przepowiadania z doświadczeniem życiowym, intertekstualność, używanie narracji, sprzyjanie aktywnemu udziałowi słuchaczy, mówienie o Bogu w słowach zrozumiałych przeciętnemu człowiekowi tak, by „za pomocą prostych słów otwierać na transcendencję”.

Drugą konferencję w czwartkowe przedpołudnie wygłosił ks. Étienne G r i e u, dziekan Wydziału Teologicznego w jezuickim Centre Sèvres w Paryżu. Przewidziany w programie temat: *Proponować życie braterskie*²⁷ został przez niego doprecyzowany i w nowym sformułowaniu brzmiał: *Braterstwo, które byłoby Dobrą Nowiną*.²⁸ Prelegent rozpoczął od zwrócenia uwagi na to, że istotą Dobrej Nowiny głoszonej przez Chrystusa było Nowe Przymierze. To głoszenie zakładało pewną strukturę i wiązało się z obecnością uczniów „nieskorych do wierzenia” (por. Łk 24, 25). Ewangelie ukazują ponadto, że kluczową rolę w tym głoszeniu odgrywali ubodzy i cierpiący. W drugiej części konferencji ks. E. Grieu z tekstów biblijnych wyciągnął wnioski dla współczesnego głoszenia Dobrej Nowiny. Potrzeba wspólnot, mówił prelegent, które będą żyły Przymierzem, a to zakłada zaangażowanie i wejście w dialog, gdyż Przymierze jest relacją domagającą się odpowiedzi. Od Chrystusa winniśmy również uczyć się miłości wo-

²⁶ *La prédication dans une culture post-moderne*. Na początku wystąpienia prelegentka zaproponowała nowe sformułowanie jego tematu: *Pour une prédication „sur mesure” dans un monde de „prêt à porter”*.

²⁷ *Proposer une vie fraternelle*.

²⁸ *Une fraternité qui soit Bonne Nouvelle*.

bec najuboższych. W trzeciej i ostatniej części swego wystąpienia przemawiający skoncentrował się na samym rozumieniu braterstwa. Często występują dwa przeciwstawne ujęcia: albo mówi się o grupie „uprzywilejowanych”, znajdujących się niejako „naprzeciwko” pozostałych lub nawet „przeciw” innym („ujęcie brutalne”) albo popada się w drugie ekstremum i nazywa się braćmi wszystkich ludzi. Pierwsze rozumienie jest bezsprzecznie negatywne, ale i drugie budzi wątpliwości, gdyż rodzi pytanie o charakter i możliwość więzów międzyludzkich. Z tego powodu ks. É. Grieu zaproponował trzecie ujęcie braterstwa, opierając się na Ewangelii. Po pierwsze, prawdziwe braterstwo w Chrystusie wiąże się z wolnością, a jego istotą nie są więzy krwi, lecz relacja z Bogiem (por. Mt 12, 46-50; Mk 3, 31-35; Łk 8, 19-21). Po drugie, ma być ono zorientowane na tych, którzy są „na marginesie” życia społecznego, by pozwolić im doświadczyć, co znaczy „żyć razem” w duchu Ewangelii. W konkluzji prelegent stwierdził, że Kościół winien być nie tylko braterski, lecz braterstwem, tzn. by braterstwo stało się nazwą własną Kościoła.

Trzecie i ostatnie wystąpienie tego dnia wygłosił ks. Stéphane J o u r d a i n, kapłan z diecezji Metz, autor blogu²⁹ oraz redaktor radia diecezjalnego. W „kontrapunkcie” mówił na temat korzystania z najnowocześniejszych środków komunikacji (zwłaszcza Internetu) dla potrzeb nowej ewangelizacji. Zwrócił uwagę na to, by pochopnie nie krytykować możliwości, jakie daje Internet. Relacja międzyludzka nawiązana w ten sposób nie jest relacją wirtualną, gdyż – jak mówił – za komputerem kryje się osoba. Niejednokrotnie, czego sam doświadczył, kontakt przez Internet z kapłanem czy ze świecką osobą wierzącą prowadził do odkrycia lub pogłębienia wiary, a nawet do przyjęcia sakramentów świętych. Oczywiście nie brak i wątpliwości dotyczących głębi relacji nawiązywanych drogą internetową. Prelegent zauważył, że niejednokrotnie rozmawiając z kimś za pomocą tego medium, wykonujemy jednocześnie inne czynności, co nie zdarza się raczej podczas osobistych spotkań. To spostrzeżenie rodzi pytanie o charakter „internetowej relacji”. Ksiądz S. Jourdain wskazał również na istnienie wielu wartościowych stron internetowych, które mogą służyć pomocą w dziele nowej ewangelizacji. Streszczeniem wystąpienia prelegenta mogą być przywołane przez niego słowa kard. Timothy’ego Dolana z Nowego Jorku, również autora blogu: „Bóg jest wszędzie, nawet na blogu!”³⁰

Wystąpienie ks. S. Jourdaina poprzedziło debatę („okrągły stół” – *table ronde*), którą tego dnia animowała I. M o r e l, wykładowca w Wyższym Instytucie Pastoralno-Katechetycznym, a w której uczestniczyli, oprócz ostatniego z prele-

²⁹ Zob. <http://lemessin.wordpress.com> (dostęp: 14 III 2013).

³⁰ *God is everywhere, even on the blog!*; zob. <http://www.archny.org> (dostęp: 14 III 2013).

gentów, É. Parmentier i ks. É. Grieu. Podobnie jak w dniu poprzednim, spotkanie stało się okazją do dyskusji wokół usłyszanych treści. É. Parmentier podkreśliła, że „nowość” Dobrej Nowiny polega m. in. na tym, że za każdym razem człowiek przyjmuje ją na nowo, odbiera ją do siebie, że Ewangelia ma nieraz aspekt „niepokojący”. Ksiądz É. Grieu powrócił do tematu Przymierza, wskazując na konieczność wypracowania w duszpasterstwie „logiki Przymierza”, zarówno w relacjach interpersonalnych jak i instytucjonalnych. Wielu praktykujących chrześcijan nie ma okazji do rozmowy, gdyż ich życie religijne ogranicza się do mszy świętej niedzielnej. Ksiądz S. Jourdain podkreślił z kolei konieczność obecności katolików w Internecie i innych środkach społecznego przekazu. „Natura nie znosi pustki – kontynuował – i jeśli chrześcijanie nie zajmą w mediach należytego miejsca, przejmą je inni”. Na zakończenie dyskusji każdy z prelegentów miał możliwość sformułowania krótkiej konkluzji. É. Parmentier stwierdziła, że ewangelizacja zależy od jakości zaangażowania wszystkich. Nie wystarczy jednak tylko ewangelizować innych, lecz trzeba na nowo „pozwoić ewangelizować się” przez ubogich. Ksiądz S. Jourdain podał przykłady tworzenia internetowych „sieci wierzących”, z których korzystają również osoby starsze i niepełnosprawne, dla których jest to niemalże jedyna forma kontaktu z większą grupą chrześcijan. Tego typu „sieci” zapewniają nie tylko możliwość dialogu, lecz również wspólnej modlitwy. Ksiądz É. Grieu stwierdził natomiast, że „ewangelizacja jest słowem, które wzywa inne słowo”, po czym dodał, że Dobra Nowina jest przeznaczona do tego, by nią się dzielić.

Po dwugodzinnej przerwie uczestnicy sympozjum wzięli udział w kolejnym bloku warsztatów, w tych samych grupach, które ukonstytuowano dnia poprzedniego. Po czterogodzinnych pracach, o godz. 18.00 odbyły się nieszpory, a po nich przewidziano czas na spotkania i wymiany doświadczeń przy napojach i przekąskach.

Piątek 8 marca był czwartym i zarazem ostatnim dniem sympozjum. Finałnym godzinom obrad przewodniczył dyrektor Wyższego Instytutu Pastoralno-Katechetycznego w Paryżu – F. M o g. Na początku podkreślił on bogactwo osób i doświadczeń na tegorocznym sympozjum. Zaznaczył obecność teologów, teoretyków i praktyków katechezy, osób odpowiedzialnych za katechumenat, za formację katechetyczną, duszpasterstwo powołań, za nauczanie religijne i inne dziedziny życia Kościoła. Dostrzegł obecność duchownych wszystkich stopni, osób zakonnych i świeckich. Ta różnorodność – dodał dyrektor – odzwierciedla charakter Wyższego Instytutu Pastoralno-Katechetycznego. Następnie zabrali głos przedstawiciele poszczególnych grup warsztatowych (*ateliers*), zdając relację z przebiegu i efektów dwudniowych prac. Każda z grup dzieliła się owocami prac według następującego porządku: dokonane „odkrycia” (*découver-*

tes), „przekonania” (*convictions*), „pytania” (*questions*), „wkład w problematykę sympozjum” (*contribution à la problématique du colloque*).

Po półgodzinnej przerwie uczestnicy zgromadzili się ponownie, by wysłuchać dwóch ostatnich wystąpień na tegorocznym sympozjum. Pierwszy zabrał głos o. Bruno Demers z Instytutu Pastoralnego dominikanów w Montrealu (Quebec, Kanada). W „kontrapunkcie” przedstawił własny punkt widzenia, nawiązując do konferencji wygłoszonych na sympozjum. Jednym z podstawowych wymagań nowej ewangelizacji – mówił prelegent – jest wzięcie pod uwagę do kogo się zwracamy. W tym kontekście wspomniął słowa Jana Pawła II wypowiedziane w 1986 r. do przewodniczących konferencji episkopatów Europy, w których papież stwierdzał, że głębokim i złożonym przeobrażeniem kulturowym, politycznym, etycznym i duchowym winna towarzyszyć „nowa jakość ewangelizacji”. Po tych uwagach o charakterze wprowadzającym o. B. Demers wskazał na 5 istotnych, w jego rozumieniu, elementów: 1. Konieczność zachowania optymistycznej perspektywy; 2. Kryzys i zachodzące przeobrażenia niejako zmuszają nas do ponownego odkrycia istoty ewangelizacji, którą nie jest „zwiększenie liczby wiernych w naszych kościołach”, lecz „umożliwienie doświadczenia spotkania z Jezusem Chrystusem”; 3. Korzystanie z tematyki zbawienia: wielu współczesnych szuka za wszelką cenę poprawy jakości życia, warunków bytu. To pragnienie może być dla nas okazją do ewangelizacji w oparciu o tematykę zbawienia; 4. „Sugestywne cechy ewangeliczne”: z Ewangelii możemy wiele się nauczyć, np. szacunku do innych osób i religii (dialog Jezusa z Samarytanką, z rzymskim centurionem), na nowo przemyśleć pewne zagadnienia, np. Przymierze (Abraham, Noe, pierwszy człowiek); 5. Nawrócenie Kościoła: należy na ponownie przeanalizować i skorygować pewne rzeczy z racji na nowe uwarunkowania. Uważa się, że już dawno przyjęto postanowienia *Vaticanum II* – kontynuował prelegent – tymczasem media wypowiadając się na temat Kościoła i spraw z nim związanych zdradzają rozumienie Kościoła według I Soboru Watykańskiego. Trzeba zatem podkreślać nowość spojrzenia na Kościół według *Vaticanum II*, opierając się na jego dokumentach: *Dei Verbum*, *Gaudium et spes* i innych.

Po wystąpieniu o. Brunona Demersa nastąpił interesujący moment „generalnej konkluzji”, której dokonał F. M o g. Jego zadaniem było podsumowanie wszystkich prac sympozjum, a mianowicie wygłoszonych konferencji, „kontrapunktów”, debat „okrągłego stołu” i konkluzji prac poszczególnych grup warsztatowych. Prelegent rozpoczął od stwierdzenia, że nie jest możliwe „zamknąć” czy „zakończyć” (*conclure*) sympozjum Wyższego Instytutu Pastoralno-Katechetycznego, ponieważ zawsze otwiera ono nowe perspektywy. Następnie przywołał niektóre istotne pojęcia, jakie przewijały się podczas sympozjum, takie jak relacja, więź, rozmowa. Podobnie jak to uczynił w konferencji wstępnej, przy-

wołał słowa kard. J. Ratzingera, który dostrzegł, że wielu współczesnych „nie znajduje Ewangelii w ewangelizacji Kościoła”, tzn. odpowiedzi na pytanie: „Jak żyć?” Następnie, wspomniawszy Yvesa Congara i Henriego de Lubaca, stwierdził, że „ciężką chorobą” zagrażającą Kościołowi jest ekstrynsecyzm. Polega on na dążeniu do rozdzielenia natury i łaski, świata i Kościoła, społeczeństwa i Kościoła, kultury i wiary. Jest to zjawisko niezwykle niebezpieczne – kontynuował F. Moog – ponieważ sprawia, że Ewangelia nie może być Dobrą Nowiną, a wiara ludzka staje się wręcz niemożliwa. Ekstrynsecyzm stawia w opozycji słowo Boga i słowo człowieka, tymczasem – jak uczy II Sobór Watykański w numerze 12. Konstytucji dogmatycznej o Objawieniu Bożym *Dei verbum* – Bóg w Piśmie Świętym przemawiał przez ludzi, na sposób ludzki, ludzkimi słowami. Ekstrynsecyzm sprawia, że niemożliwe jest uznanie dwóch natur Jezusa Chrystusa, Boskiej i ludzkiej, w jednej Osobie Syna Bożego. Świadomość zagrożeń wypływających z ekstrynsecyzmu winna mobilizować chrześcijan do walki z tą postawą. Nawrócenie chrześcijan, odnowa ich chrześcijańskiego zaangażowania względem Boga i drugiego człowieka będzie stanowić źródło odnowy świata. W dalszej części konkluzji F. Moog zwrócił uwagę na trzy punkty, które – jego zdaniem – szczególnie wymagają uwagi. Po pierwsze należy uświadomić sobie, na czym polega „nowość nowej ewangelizacji”. Wynika ona z wciąż nowego, ożywającego działania Boga, z nowości uwarunkowań społecznych i kulturowych, z faktu wyzwania nowych potencjałów i odnawiania się Kościoła. Ewangelizacja jest „nowa”, ponieważ po 2000 lat stawia nas w perspektywie „genezy”. Dobra Nowina winna być przez nas niesiona innym, ale z wiarą, że inni mogą również coś nam ofiarować. Moog przywołał następnie scenę nawiedzenia św. Elżbiety, podkreślając, że ze spotkania Maryi i Elżbiety zrodził się hymn uwielbienia *Magnificat* (zob. Łk 1, 39-56); innymi słowy – nawiedzenie (spotkanie) rodzi *Magnificat*. W ten sposób prelegent przeszedł do drugiego punktu swojego wystąpienia, który zatytułował: *Radość katechezy*.³¹ Katecheza służy nowej ewangelizacji. Wymowny jest w tym względzie fakt, że papież Benedykt XVI w dokumencie *Fides per doctrinam* (2013) powierzył odpowiedzialność za katechezę Papieskiej Radzie ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji. Ważne jest, by wszyscy angażujący się w dzieło katechizacji i nowej ewangelizacji czynili to z radością. W trzecim i ostatnim punkcie wystąpienia F. Moog mówił o konieczności „rozeznawania” (*discernement*). Należy kontynuować wspólne, interdyscyplinarne poszukiwania, by wypracowywać „teologię fundamentalną praktyki pastoralnej”, tj. teologię działania Kościoła. By było to możliwe, potrzeba teologów, praktyków i pasterzy – zakończył Moog, czyniąc kolejny raz aluzję do

³¹ *La joie de la catéchèse.*

prac i sposobu funkcjonowania kierowanego przez siebie Wyższego Instytutu Pastoralno-Katechetycznego w Paryżu. Na koniec dyrektor Instytutu podziękował wszystkim uczestnikom i zaprosił na kolejne spotkania katechetyczne: do Rzymu (wrzesień 2013), do Santiago w Chile (w maju 2014), do Paryża (2015).

Symposium zakończyła wspólna modlitwa i błogosławieństwo udzielone przez portugalskiego biskupa António Francisco dos Santos a. Przed opuszczeniem auli uczestnicy zaśpiewali wspólnie: „Chrystus dziś was wzywa, Chrystus dziś was posyła. Niech żyje Pan, który nas kocha, Bóg daje nam swą radość!”³²

Szóste międzynarodowe sympozjum Wyższego Instytutu Pastoralno-Katechetycznego w Paryżu należy uznać za owocne. I nawet jeśli wiele pytań pozostało bez odpowiedzi, usłyszane słowa, a nade wszystko aktywny udział wszystkich uczestników w warsztatach, z pewnością przyniosą dobre rezultaty. Jednym z nich może być umocnione przekonanie o konieczności niesienia Dobrej Nowiny wszędzie tam, gdzie żyje współczesny człowiek i że punktem wyjścia wszelkiego głoszenia musi być osobiste spotkanie ze Zmartwychwstałym. Temu niesieniu Dobrej Nowiny winien towarzyszyć chrześcijański entuzjazm i nadzieja, że mimo trudności, jakich dziś doświadcza Kościół i człowiek, Ewangelia Chrystusa nie straciła nic ze swej aktualności ani mocy. Przeciwnie, tam gdzie jest grzech i słabość, tam obfitszą okazuje się łaska Boża (por. Rz 5, 20). Niech zakończeniem tej refleksji będą słowa biskupów francuskich, którzy w *Liście do katolików we Francji* napisali: „Obecne czasy nie są bardziej nieprzychylnie głoszeniu Ewangelii niż minione czasy naszej historii. Przeciwnie, sytuacja kryzysowa, w której się znajdujemy, prowadzi nas do pójścia do źródeł wiary i stawania się uczniami i świadkami Boga Jezusa Chrystusa w sposób bardziej zdecydowany i radykalny”.³³

ks. Bogdan Skłodowski, Warszawa

³² *Christ aujourd’hui vous appelle, Christ aujourd’hui vous envoie. Vive le Seigneur qui nous aime, Dieu nous donne sa joie.*

³³ *Les Évêques de France, Proposer la foi dans la société actuelle. III. Lettre aux catholiques de France* „Bref, nous pensons que les temps actuels ne sont pas plus défavorables à l’annonce de l’Évangile que les temps passés de notre histoire. La situation critique qui est la nôtre nous pousse au contraire à aller aux sources de notre foi et à devenir disciples et témoins du Dieu de Jésus Christ d’une façon plus décidée et plus radicale”; s. 21.

**IV. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI KOŁA NAUKOWEGO KATECHETYKÓW
UNIwersYTETU KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W ROKU AKADEMICKIM 2012/2013**

Zgodnie z par. 7 pkt. 1 Statutu Koła Naukowego Katechetów UKSW, głównym celem działalności Koła jest „rozbudzenie zainteresowań pracą naukową i badawczą, twórczą, samokształceniową i popularyzatorską w środowisku studenckim UKSW oraz współpraca z placówkami oświatowymi, badawczymi oraz użyteczności publicznej”. Cele te konsekwentnie realizowano w kolejnym roku działalności Koła – roku akademickim 2012/2013. Już 17 października 2012 r. odbyło się pierwsze spotkanie KNK, w którym uczestniczyli zarówno dotychczasowi członkowie, jak i nowi studenci, pragnący rozwijać swe naukowe zainteresowania katechetyczne. Szczególny charakter spotkania wiązał się także z obecnością dr Elżbiety Dziwosz, która przez wiele lat czuwała nad działalnością Koła, oraz dr Anety Raryzacher-Majewskiej, przejmującą tę zaszczytną funkcję.

Doktor E. Dziwosz przedstawiła sprawozdanie z działalności Koła w roku akademickim 2011/2012, potwierdzając przy tym wszechstronną aktywność jego członków. Po podziękowaniach złożonych na ręce wieloletniego opiekuna dr A. Raryzacher-Majewskiej przypomniła założenia statutowe działalności KNK i zaprezentowała plan działania na najbliższe miesiące. Wspólnie doprecyzowano zagadnienia, które miały być poruszone celem zgłębiania refleksji katechetycznej oraz sporządzono grafik spotkań. W związku z ideą prowadzenia kroniki Koła, dokonano wyboru osoby kronikarza/sekretarza, której to funkcji podjęła się Anita Tyszkiewicz.

Zanim członkowie Koła ponownie zebrali się w gmachu UKSW, mieli okazję spotkać się w wirtualnej rzeczywistości, za sprawą utworzenia strony KNK na portalu społecznościowym Facebook (<https://www.facebook.com/KoloNaukoweKatechetowUksw>). Zaistnienie Koła w tejże przestrzeni umożliwiło szybszy przepływ informacji, upowszechnienie podejmowanej działalności oraz wymianę myśli na temat bieżących wydarzeń związanych z katechezą.

Kolejne posiedzenie Koła Naukowego Katechetów odbyło się 14 listopada 2012 r. Dominującym tematem była prezentacja projektu edukacyjnego „Youcat na lekcjach religii”, realizowanego na łamach miesięcznika „Katecheta”. Po zaprezentowaniu idei projektu oraz zasad tworzenia konspektów dla szkół ponadgimnazjalnych na podstawie katechizmu dla młodych *Youcat*, zainteresowani członkowie Koła otrzymali numery do opracowania, przydzielone przez zastępcę redaktora naczelnego „Katechety”, Aleksandrę Bałoniak. Już w styczniowym numerze dwie autorki – Ewelina Adamowicz i Wioletta Tracz

mogły z dumą prezentować swoje scenariusze. W kolejnych numerach zaszczyt ten spotkał kolejne osoby z grona KNK. Na listopadowym spotkaniu nie zabrakło również spraw bieżących, takich jak ogłoszenia związane z nadchodzącymi sympozjami katechetycznymi czy uchwała o nadaniu tytułu honorowego członka Koła ks. prof. Romanowi Murawskiemu SDB.

Grudniowe spotkanie Koła Naukowego Katechetyków wpisywało się swą tematyką w przeżywaną w Kościele Rok Wiary, związany z 50. Rocznicą II Soboru Watykańskiego. Lekturą obowiązkową dla uczestników spotkania był artykuł ks. J. Charytańskiego o *Inspiracje soborowe w katechetyce*.¹ Na podstawie artykułu oraz własnych refleksji, próbowano określić aktualność inspiracji soborowych w katechetyce wskazanych przez ks. J. Charytańskiego. Jak zauważono na spotkaniu, wiele z tychże inspiracji zostało uwzględnionych zarówno w teorii, jak i praktyce katechetycznej. Jednocześnie pewne postulaty i wskazania z różnych przyczyn nadal nie zostały zrealizowane.

Zgodnie z wieloletnią tradycją, w styczniu członkowie Koła wraz z kadrą profesorską zgromadzili się na spotkaniu opłatkowym. Odbyło się ono 16 stycznia 2013 r. w UKSW. Po wspólnej mszy św. uczestnicy zebrali się przy wspólnym stole, by zawiązać wspólnotę i pogłębić relacje międzyosobowe. Wielką radością dla wszystkich była obecność ks. prof. Romana Murawskiego, wieloletniego opiekuna Koła, czołowej postaci katechetyki w ATK i UKSW. Wyrażając wdzięczność za bogactwo myśli katechetycznej i życzliwość wobec podejmowanych działań, prezes Koła wręczyła ks. Romanowi Murawskiemu akt nadania godności Honorowego Członka Koła Naukowego Katechetyków. Wręczeniu towarzyszyło odczytanie fragmentu wspomnień ks. Jana Charytańskiego związanych z osobą ks. Romana Murawskiego. Tego dnia wszyscy profesorowie mieli powody do radości, bowiem z inicjatywy studentów, swą pamięć o każdym wykładowcy i jego zasługach okazał również św. biskup Mikołaj, obdarowując wszystkich upominkami.

Luty 2013 r. dla niektórych członków Koła był miesiącem wzmoczonej aktywności. Na zaproszenie ks. Piotra Pierzchały, wicedyrektora Wydziału Katechetycznego Diecezji Warszawsko-Praskiej, przedstawiciele Koła pod kierunkiem A. Rayzacher-Majewskiej przygotowali wystąpienia na temat *Przekaz prawd wiary młodzieży*. 16 lutego 2013 r. zaprezentowali katechetom uczącym w szkołach ponadgimnazjalnym swą refleksję naukową w połączeniu z doświadczeniem i praktycznymi wskazaniem, w kilku obszarach szczególnie związanych z katechezą młodzieży. Wpiew Wioletta Tarca zachęcała do korzystania

¹ Opublikowany w: J. Myskió (red.), *Myśl posoborowa w Polsce*, Warszawa 1970, s. 151-181.

z katechizmu dla młodych *Youcat* w wystąpieniu *Sięgajmy do źródeł*. Na przykładzie autorskich konspektów przybliżyła ideę projektu „*Youcat* na lekcjach religii” i ukazała katechetom możliwość włączenia się do niego, m.in. poprzez ocenę konspektów zamieszczanych na łamach „*Katechety*”. W dalszej części szkolenia Ewelina A d a m o w i c z uświadomiła uczestnikom, że katechizacja młodzieży to „więcej niż przekaz”. Zwróciła uwagę na doniosłą rolę świadectwa w przekazywaniu prawd wiary młodemu pokoleniu, ukazując przy tym źródła pomocne w pozyskiwaniu świadectw atrakcyjnych i przemawiających do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Następnie ks. Jacek B u t a w ciekawy sposób przedstawił, jak można głosić Chrystusa *Szukając wiary na szklanym ekranie*. Omówił możliwości zastosowania filmów w katechezie młodzieży, zwracając przy tym uwagę na kryteria ich wyboru oraz zasady korzystania z tego typu pomocy. Nawiązując do popularnego portalu społecznościowego Facebook i jednej z jego funkcji, ks. Michał P o l n y zaprezentował wystąpienie zatytułowane *Wierzę w Boga... Lubię to!* Istotnym zagadnieniem poruszonym przez niego były możliwości płynące z wykorzystania tego typu portalu i wirtualnej rzeczywistości jako nowego areopagu wiary. Dopełnieniem tego wystąpienia był ostatni referat zatytułowany *Wirtualny świat – realne niebezpieczeństwo*, w którym autor, Michał M a ł e k omówił zagrożenia wiary w sieci. Atrakcyjność wystąpień i ich przydatność w pracy katechetycznej potwierdzili zarówno uczestnicy spotkania, jak i jego koordynator – ks. Piotr Pierzchała. Wyraził przy tym nadzieję na dalszą współpracę z Kołem Naukowym Katechetów w zakresie przygotowywania szkoleń dla katechetów.

Kilka dni później, 20 lutego 2013 r., odbyło się kolejne spotkanie Koła Naukowego Katechetów. Gościem specjalnym była Anna S o b i e c h – sekretarz krajowy Papieskiego Dzieła Misyjnego Dzieci. Wpierw przedstawiła podstawowe kierunki działania PDMD, akcentując te, które adresowane są także do katechetów i opierają się na współpracy z katechetykami, jak m.in. opracowanie programu zajęć dodatkowych, wynikających z art. 42 pkt. 2 ust. 2 ustawy „*Karta Nauczyciela*”. Wskazała także na możliwości współpracy z Kołem, w redakcji misyjnych materiałów formacyjnych oraz administracji profilu PDMD na portalu społecznościom Facebook. Tę ostatnią propozycję podjął Michał Plewka, którego współpraca z Anną Sobiech zaowocowała utworzeniem omawianego profilu 3 maja 2013 r. (<https://www.facebook.com/pages/Papieskie-Dziele-C5%82o-Misyjne-Dzieci/459258154167958?fref=ts>).

W marcu (20 III 2013) członkowie Koła tematem spotkania nawiązali do międzynarodowego Dnia Kobiet, ponieważ rozważali udział i twórczość kobiet w katechetyce polskiej. *Kobiety w katechetyce polskiej*, którym w sposób szczególny poświęcono spotkanie, w zdecydowanej większości swą refleksję podej-

mowały w I połowie XX w. Dlatego pojawiały się nazwiska Klementyny z Tańskich Hoffmanowej czy Marii Brownsfordówny, ale także s. Barbary Żulińskiej, s. Haliny Płaskiej, Barbary Jabłońskiej czy s. Eleonory Henschke. Kiedy zapoznawano się z fragmentami dzieł wspomnianych pań, trudno było nie dostrzec aktualności ich postulatów katechetycznych, nawet jeśli pochodziły sprzed blisko wieku.

Tradycyjnie już kwiecień był czasem wzmożonej aktywności Koła Naukowego Katechetów, za sprawą dorocznego – już XXXIX – sympozjum katechetycznego studentów KUL-UKSW. Tym razem spotkanie organizowane było w Lublinie, 11 kwietnia 2013 r. Wczesnym rankiem wyruszone z Warszawy, by punktualnie stawić się w progach Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Tam odbyła się *Medytacja nad wiarą i rozwojem katechizmów* z racji dwudziestolecia *Katechizmu Kościoła Katolickiego*. Studenci UKSW, s. Edyta Elżbieta S a k o w s k a wraz z ks. Romanem S ę k a l s k i m przedstawili referat *Wspomaganie rozwoju życia chrześcijan – Katechizm Rzymski i Katechizm Kościoła Katolickiego*. W wystąpieniu ukazali główne motywy powstania obu dokumentów, jak również dokonali ich porównania. Następnie udział członków KNK wyraził się w dwugłosie nt. recepcji KKK wśród studentów teologii. Ksiądz Jarosław G a r o n s k i, na podstawie przeprowadzonych ankiet, omówił wiele aspektów związanych ze znajomością KKK przez studentów UKSW, a także wykorzystaniem *Katechizmu* przez wykładowców. Analogicznej prezentacji w odniesieniu do studentów KUL dokonał ks. Wojciech K a n i a. Podczas wspólnej Eucharystii słowo do zebranych uczestników sympozjum wygłosił zaprzyjaźniony z katechetyką UKSW i Kołem Naukowym Katechetów doktorant homiletyki, ks. Jacek A n d r z e j c z a k. Istotnym punktem sympozjum była dyskusja panelowa: *Katechizm w katechezie – czy ukazuje wszystkim siłę i piękno wiary?* Naszą uczelnię i KNK reprezentowali w niej ks. Jacek B u t a, ks. Marcin K ł o s o w s k i oraz Michał P l e w k a.

Mimo tak intensywnych doznań intelektualnych, jakich zaznano w Lublinie, nie zrezygnowano z kwietniowego spotkania Koła Naukowego Katechetów w naszej uczelni. Stało się ono okazją do przybliżenia spraw katechezy i ewangelizacji w innych krajach Europy. Dokonał tego 24 kwietnia 2013 r. ks. prof. Ryszard C z e k a l s k i, uczestnik i prelegent paryskiego sympozjum poświęconego katechezie w służbie nowej ewangelizacji. Ksiądz prof. R. Czekański omówił treść tamtejszych wystąpień, jak również zapoznał z szerszym kontekstem europejskiej myśli katechetycznej, akcentując na tym tle aktywność polskich katechetów.

Ostatnie już spotkanie Koła Naukowego Katechetów UKSW w roku akademickim 2012/2013 odbyło się 8 maja 2013 r. Był to Dzień Bibliotekarza

i Bibliotek, wobec czego nieprzypadkowe okazało się wybranie tematu przewodniego spotkania – *Czasopisma katechetyczne dawniej i dziś*. Uczestnicy spotkania mieli okazję zapoznać się z ponad stuletnimi egzemplarzami „Dwutygodnika Katechetycznego i Duszpasterskiego” oraz niemal wiekowymi wydaniem „Miesięcznika Katechetycznego i Wychowawczego”. Inną atrakcją był pierwszy numer „Katechety” z 1957 r. oraz bardziej aktualne czasopisma poświęcone katechezie. Omówiono także periodyki upowszechniane w wersji elektronicznej.

Przedstawiając specjalizację katechetyczną w Akademii Teologii Katolickiej w 1970 r., ks. Charytański – ówczesny opiekun Koła – pisał: „Koło organizuje w każdym semestrze 3 zebrania. Na zebraniach poruszana jest tematyka aktualna w katechetyce polskiej i światowej. Omawia się między innymi podręczniki i programy katechetyczne. Koło zaprasza także prelegentów spoza Uczelni. Poprzez gablotkę Koło informuje na bieżąco o aktualnościach katechetycznych”.² Wydaje się, iż działalność Koła w roku akademickim 2012/2013 pozostawała zgodna z profilem obranym w pierwszych latach jego działania. Podejmowana refleksja katechetyczna oraz zaangażowanie na rzecz katechezy w praktycznym jej wymiarze stanowią zaś niezgłębioną przestrzeń dla aktywności członków Koła, która z pewnością zostanie podjęta w kolejnym roku akademickim, 2013/2014.

Aneta Rayzacher-Majewska, Warszawa

² J. Charytański, *Specjalizacja katechetyczna*, w: H. Wycałowski (red.), *XX lat Akademii Teologii Katolickiej*, Warszawa 1976, s. 181-182.